

บทที่ 5

ความสัมพันธ์ของภาษาดากไบกับภาษาไทยวน ไทดำ ผู้ไท

ในบทที่ 3 ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบภาษาดากไบกับภาษาไทยถิ่นทั้ง 4 ถิ่น คือ ไทยกลาง ไทยเหนือ ไทยอีสาน และไทยใต้ โดยอาศัยเกณฑ์ที่นักภาษาศาสตร์ใช้ในการแบ่งกลุ่มย่อยภาษาตระกูลไทกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ อันได้แก่ การกลายเสียงของพยัญชนะต้นดั้งเดิมกักก้อง การแยกตัวและรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม การยัดเสียงสระดั้งเดิม และการใช้คำศัพท์เฉพาะกลุ่ม

ผลการเปรียบเทียบได้แสดงให้เห็นว่าภาษาดากไบไม่น่าจะถูกจัดไว้ในกลุ่มเดียวกับภาษาไทยกลาง ไทยเหนือ ไทยอีสาน และไทยใต้ ด้วยลักษณะประการที่สำคัญที่สุดคือการแยกตัวของเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม ซึ่งภาษาดากไบมีลักษณะการแยกตัวของเสียงวรรณยุกต์เป็นแบบสองทาง ในขณะที่ภาษาไทยกลาง ไทยเหนือ ไทยอีสาน และไทยใต้มีการแยกตัวของเสียงวรรณยุกต์เป็นแบบสามทาง ดังนั้น แม้ว่าภาษาดากไบจะมีคำศัพท์เฉพาะที่ใช้เหมือนกับภาษาไทยเหนือและไทยอีสานอยู่จำนวนหนึ่ง แต่การที่ภาษาดากไบมีการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม $B=DL$ ทำให้ไม่สามารถจัดให้ภาษาดากไบเป็นภาษากลุ่มเดียวกับภาษาไทยอีสาน ซึ่งไม่มีการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม $B\neq DL$ นอกจากนี้ ยังไม่สามารถจัดให้ภาษาดากไบเป็นภาษากลุ่มเดียวกับภาษาไทยเหนือได้แม้ว่าจะมีการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม $B=DL$ เหมือนกัน เพราะภาษาไทยเหนือเป็นภาษากลุ่ม P ในขณะที่ภาษาดากไบเป็นภาษากลุ่ม PH

เมื่อพิจารณาความเห็นของนักภาษาศาสตร์ที่เสนอแนะให้มีการศึกษาความสัมพันธ์ของภาษาดากไบกับภาษาไทยอื่น ๆ อีก เช่น ภาษาไทดำ ไทขาว ลื้อ ไทพวน ผู้ไท หรือภาษากลุ่ม PH ที่ไม่ใช่ภาษาลาว (Non-Lao PH Group) (โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 1 และ 2) ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะศึกษาเปรียบเทียบภาษาดากไบกับภาษาไทยวน ไทดำ และผู้ไท เนื่องจากมีข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาเหล่านี้ และยัง

สามารถเก็บข้อมูลภาษาเพิ่มเติมได้จากผู้พูดภาษาที่มีถิ่นที่อยู่ใกล้เคียงกันในประเทศไทย จึงได้รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นและเก็บข้อมูลเพิ่มเติมตามรายการคำศัพท์ที่ใช้เก็บข้อมูลภาษาดากไบ เพื่อวิเคราะห์ระบบเสียงและจัดทำรายการคำศัพท์ที่จะเปรียบเทียบ โดยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ระบบเสียงภาษาไทยน ไทดำ ผู้ไทไว้แล้วในบทที่ 4 และรายการคำศัพท์ในภาคผนวก ก - ค

ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้นำเสนอการเปรียบเทียบภาษาดากไบกับภาษาไทยน ไทดำ และผู้ไท โดยอาศัยเกณฑ์ที่นักภาษาศาสตร์ใช้ในการแบ่งกลุ่มย่อยภาษาตระกูลไทกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ ดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2

5.1 เกณฑ์การกลายเสียงของเสียงพยัญชนะต้นดั้งเดิมกักก้อง

การพิจารณาความสัมพันธ์ของภาษาดากไบกับภาษาไทยน ไทดำ ผู้ไท โดยใช้เกณฑ์การกลายเสียงของเสียงพยัญชนะต้นดั้งเดิมกักก้อง ที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นภาษาลูกกลุ่ม PH คือเป็นเสียงพยัญชนะต้นกักไม่ก้องมีกลุ่มลม (*b *d *g > ph th kh) หรือเป็นภาษาลูกกลุ่ม P คือเป็นเสียงพยัญชนะต้นกักไม่ก้องไม่มีกลุ่มลม (*b *d *g > p t k) ทำให้เห็นว่าภาษาดากไบเป็นคนละกลุ่มกับภาษาไทยดำ แต่เป็นกลุ่มเดียวกับภาษาไทยนและผู้ไท กล่าวคือ ภาษาดากไบ ไทพวน และผู้ไท เป็นภาษากลุ่ม PH ในขณะที่ภาษาไทยดำเป็นภาษากลุ่ม P เพื่อให้เห็นการเปรียบเทียบการกลายเสียงจากเสียงพยัญชนะต้นดั้งเดิมกักก้องมาเป็นเสียงพยัญชนะในภาษาลูกอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจะแสดงการเปรียบเทียบภาษาดากไบ ไทพวน ไทดำและผู้ไท โดยใช้รายการคำซึ่งนำมาจากหลี่ (Li,1977:66,104-5,168-9,198-9) ดังต่อไปนี้

*b > p/ph	ดากไบ	ไทพวน	ผู้ไท	ไทดำ
“พา”	pha:2	pha:2	pha:2	pa:2
“(สะ)ไก้”	phaj6	phaj6	phaj6	paj6
“แพง”	phe:ŋ2	phe:ŋ2	phe:ŋ2	pe:ŋ2
“พัด”	phat2	phat2	phat2	pat4
“แพ”	phe:2	phe:2	phe:2	pe:2

“พ่อ”	pho:4	pho:4	pho:4	po:4
“ภู(เขา)”	phu:2	phu:2	phu:2	pu:2
*d > t/th	ตากใบ	ไทพวน	ผู้ไท	ไทดำ
“ท่า”	tha:4	tha:4	tha:4	ta:4
“ทาง”	tha:ŋ2	tha:ŋ2	tha:ŋ2	ta:ŋ2
“ทาก”	tha:k4	tha:k4	tha:k4	ta:k2
“ที่”	thi:4	thi:4	thi:4	ti:4
“ท้อง”	tho:ŋ6	tho:ŋ6	tho:ŋ6	to:ŋ6
*g > k/kh	ตากใบ	ไทพวน	ผู้ไท	ไทดำ
“เค็ม”	khem2	khem2	khem2	kem2
“คำ”	kha:4	kha:4	kha:4	ka:4
“คู่”	khu:4	khu:4	khu:4	ku:4
“ค้ำ”	kha:6	kha:6	kha:6	ka:6
“คิม”	khi:m2	khi:m2	khi:m2	ki:m2

5.2 เกณฑ์การแยกเสียงและรวมเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม

ผู้วิจัยได้กล่าวไว้โดยละเอียดแล้วในบทที่ 2 ข้อ 2.1.2 เกี่ยวกับการแยกหรือรวมเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมจึงจะไม่กล่าวซ้ำอีกในบทนี้ แต่จะนำเกณฑ์การแยกเสียงหรือรวมเสียงมาพิจารณาความสัมพันธ์ของภาษาดากใบกับภาษาไทพวน ไทดำ และผู้ไท

5.2.1 การแยกเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม

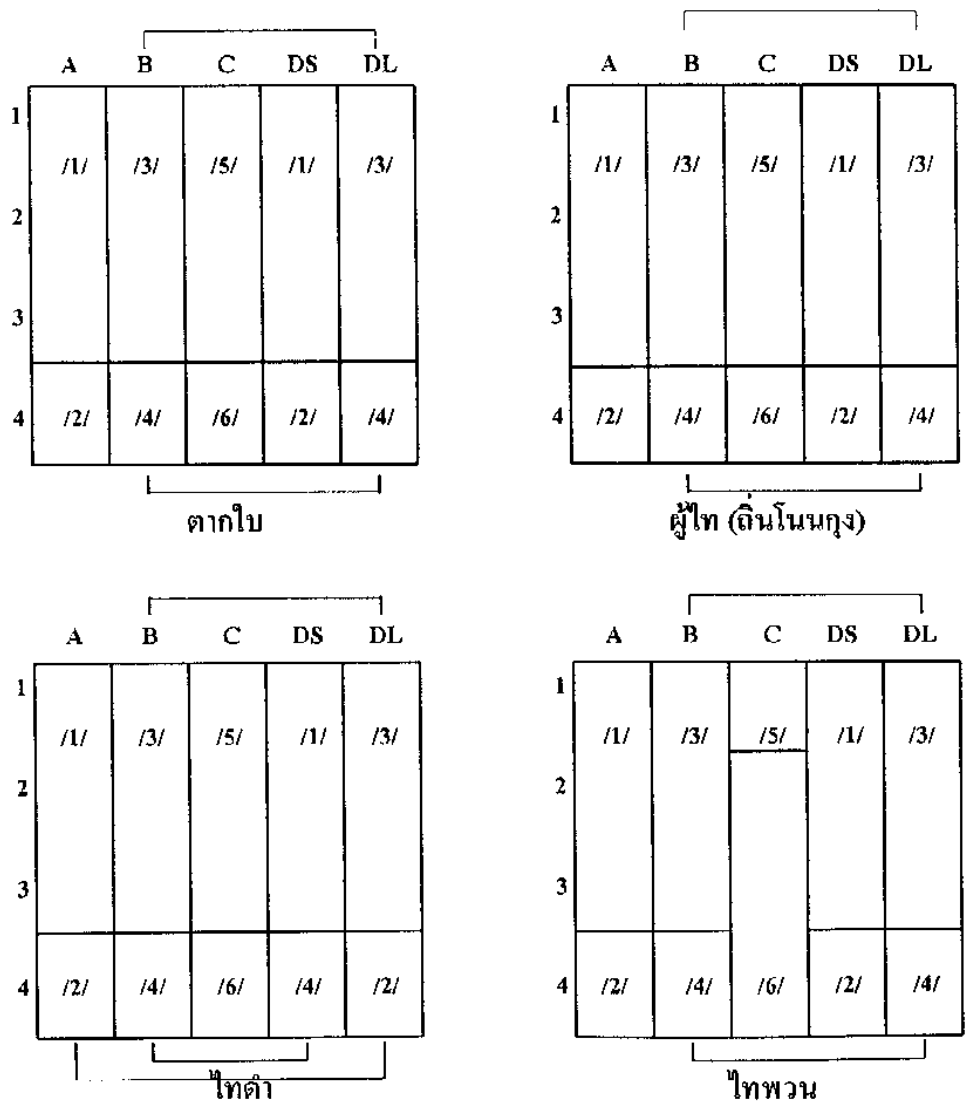
เนื่องจากการวิเคราะห์ระบบเสียงวรรณยุกต์ของภาษาดากใบและภาษาไทยอื่น ๆ นั้น ผู้วิจัยได้ใช้ภาพแสดงระบบเสียงวรรณยุกต์โดยคัดแปลงมาจากกล่องวรรณยุกต์ (Tone Box) ของเกดนีย์ (1972) ผู้วิจัยจึงใคร่จะสรุปการแยกเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมตามการศึกษาของเกดนีย์ ดังนี้

ก. การแยกเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมเป็น 2 ทางแบบ 123-4

ข. การแยกเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมเป็น 3 ทางแบบ 12-3-4

ค. การแยกเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมเป็น 3 ทางแบบ 1-23-4

เมื่อพิจารณาการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาดากไบจะพบว่า ระบบวรรณยุกต์ภาษาดากไบทุกถิ่นมีการแยกตัวของเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม *ABCD เป็นแบบสองทาง (แบบ 123-4) ทุกเสียง (โปรดดูรายละเอียดเกี่ยวกับระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาดากไบในบทที่ 1 ข้อ 1.8.3) ภาษาไทดำและผู้ไทมีลักษณะการแยกตัวของเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมเหมือนกับภาษาดากไบ คือเป็นแบบสองทาง (แบบ 123-4) แต่ภาษาไทพวนมีการแยกตัวของเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมต่างไปจากภาษาดากไบคือเป็นแบบสามทาง (แบบ 1-23-4) ดังปรากฏในภาพต่อไปนี้

5.2.2 การรวมเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม B กับ DL

การรวมเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมที่นักภาษาศาสตร์นำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มภาษาไทยกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ ได้แก่ การรวมเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม *B กับ*DL โดยนักภาษาศาสตร์พิจารณาว่าภาษาใดมีการรวมเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม B=DL หรือ ไม่มีการรวมเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม B#DL

จากการพิจารณาระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาดากไบ 10 ถิ่น ผู้วิจัยสรุปว่า ภาษาดากไบมีการรวมเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม B=DL เนื่องจากในข้อมูลระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาดากไบทั้ง 10 ถิ่นนั้น มีการรวมเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม B=DL ถึง 9 ถิ่น และมีเพียงถิ่นเดียวเท่านั้นที่ต่างไป คือ ภาษาดากไบถิ่นเมืองยอนซึ่งไม่มีการรวมเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม B#DL และระบบเสียงวรรณยุกต์มีการรวมเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม A123 กับ B123 ซึ่งเป็นลักษณะการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ที่เหมือนกับในภาษาไทยได้ อย่างไรก็ตาม ในภาษาดากไบถิ่นเมืองยอนยังมีการรวมเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิม B=DL เฉพาะ B4 กับ DL4 สำหรับสาเหตุที่ภาษาถิ่นนี้มีการรวมเสียงวรรณยุกต์ต่างไปจากภาษาถิ่นดากไบอื่น ๆ นั้น ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเนื่องจากอิทธิพลของภาษาไทยได้เพราะบริเวณที่มีผู้พูดภาษาถิ่นเมืองยอนอยู่ห่างจากบริเวณที่มีกลุ่มผู้พูดภาษาดากไบนานแน่ แต่กลับอยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่มีผู้พูดภาษาไทยได้

ภาษาไทยวนและผู้ไทมีลักษณะการรวมเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมเหมือนภาษาดากไบ คือ B=DL ทั้งที่เป็น B123=DL123 และ B4=DL4 แต่ภาษาไทยดำมีลักษณะการรวมเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมต่างไปเล็กน้อย คือ ภาษาไทยดำมีการรวมเสียงวรรณยุกต์ B123=DL123 ส่วน DL4=A4

5.3 เกณฑ์การยึดเสียงสระดั้งเดิม

ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบการยึดเสียงสระดั้งเดิมในภาษาดากไบ ไทยวน ไทยดำ และผู้ไท เพื่อให้เห็นความเหมือนหรือต่าง หนึ่ง เนื่องจากผู้วิจัยได้กล่าวถึงการยึดเสียงสระดั้งเดิมในภาษาลูกโดยละเอียดไว้แล้วในบทที่ 2 และบทที่ 3 ดังนั้นจึงจะกล่าวถึงอีกพอสังเขปดังนี้

หลี่ ฟางก้วย (Li Fang Kuei, 1977:261) ได้สืบสร้างเสียงสระเดี่ยวดั้งเดิมไว้ 9 เสียง
สระทั้งหมดไม่มีความต่างของเสียงสั้นยาว ดังนี้

*i	*u	*u
*e	*ə	*o
*ɛ	*a	*ɔ

หลี่ได้อธิบายการกลายเสียงสระดั้งเดิมในภาษาลูกปัจจุบันว่ามีลักษณะดังนี้

สระสูงดั้งเดิม *i *u *u จะกลายเสียงเป็นสระเสียงยาวเสมอเมื่อปรากฏใน
พยางค์เปิดหรือพยางค์ที่ไม่มีเสียงพยัญชนะท้าย เช่น *pi > pi: “ปี”, *thu > *thu:
“ถือ”, *hmu > mu: “หมู” เป็นต้น และจะกลายเสียงเป็นสระเสียงสั้นเสมอเมื่อเกิดใน
พยางค์ปิดหรือพยางค์ที่มีเสียงพยัญชนะท้าย เช่น *liŋ > liŋ “ลิง”, *khuw > khuw
“จู้”, *khum > khum “ขุม” เป็นต้น

สระกลางดั้งเดิม *e *ə *o จะเกิดเฉพาะในพยางค์ปิดเท่านั้น และจะไม่มีกรยึด
เสียงในภาษาลูกๆ นอกจากนี้สระ *ə จะกลายเสียงมาเป็นเสียง a ในภาษาปัจจุบัน เช่น
*hen > hen “เห็น”, *dəm > dam “ดำนา”, *som > som “ส้ม”

สระต่ำดั้งเดิม *ɛ *a *ɔ จะมีการกลายเสียงเป็นสระเสียงยาวในภาษาลูกๆ เสมอ
ไม่ว่าจะเกิดในพยางค์เปิดหรือพยางค์ปิดก็ตาม เช่น *me > me: “แม่”, *kem > ke:m
“แก้ม”, *hma > ma: “หมา”, *mam > ma:m “ माम”, *bo > pho: “พ่อ”,
*ton > to:n “ตอน”

เมื่อพิจารณาการยึดเสียงสระสูงในภาษาดากไบจะพบว่าเสียงสระสูงในภาษา
ดากไบมีการยึดเสียงในพยางค์ปิด เช่น *liŋ > li:ŋ “ลิง”, *luŋ > lu:ŋ “ลุง” ส่วนการ
ยึดเสียงสระกลางและสระต่ำในภาษาดากไบนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่หลี่กล่าวไว้ ดังนั้น
เมื่อนำเกณฑ์การยึดเสียงสระสูงดั้งเดิมมาใช้เปรียบเทียบภาษาดากไบกับภาษาไทย
ไทดำ ผู้ไท ผู้วิจัยจึงจะเปรียบเทียบเฉพาะคำภาษาดากไบที่มีการยึดเสียงสระสูงเป็นเสียง
ยาวในคำพยางค์ปิดเท่านั้น รายการคำที่ใช้เปรียบเทียบมีดังต่อไปนี้

*i > i:	ตากใบ	ไทพวน	ไทดำ	ผู้ไท
“ปลิง”	pli:ŋ1	piŋ1	piŋ1	pi:ŋ1
“ปลิว”	pli:w1	piw1	piw1	pi:w1
“ปิ้ง”	pi:ŋ/piŋ5	piŋ6	piŋ5	pi:ŋ5
“จิง”	khi:ŋ1	khiŋ1	xŋ1	khiŋ1
“อึม”	?i:m3	?im3	?im3	?i:m3
“นัว”	ni:w6	niw6	niw6	ni:w6
“ลิง”	li:ŋ2	liŋ2	liŋ2	li:ŋ/liŋ2
“ลีน”	li:n6	lin6	lin6	lin6
“ผิงไฟ”	fi:ŋ1	fi:ŋ1	fiŋ1	fi:ŋ1
“สิว”	si:w3	siw1	siw1	siw1
“สื้อ”	si:w3	siw3	siw3	siw3
“หิน”	hi:n1	hin1	hin1	hin1
“หิ้ว”	hi:w5	hiw6	hiw5	hi:w5
*u > u:				
“อู่ม”	?u:m5	?um5	?um5	?u:m5
“ลุง”	lu:ŋ/luŋ2	luŋ2	luŋ2	lu:ŋ/luŋ2

การเปรียบเทียบลักษณะการยัดเสียงสระเดี่ยวดั้งเดิมในภาษาดากใบกับภาษาไทพวน ไทดำ และผู้ไท ทำให้เห็นว่าภาษาดากใบและภาษาผู้ไทมีการยัดเสียงสระดั้งเดิมที่เป็นสระสูงในคำเหมือนกันจำนวนหนึ่ง แม้ว่าการยัดเสียงสระในคำบางคำจะแตกต่างกันก็ตาม

5.4 เกณฑ์การใช้คำศัพท์เฉพาะกลุ่ม

จากการเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์เฉพาะกลุ่มของภาษาดากใบกับภาษาไทยถิ่นผู้วิจัยพบว่ามีคำศัพท์ 17 คำที่ปรากฏในภาษาไทยเหนือและ/หรือไทยอีสาน โดยภาษาดากใบมีการใช้ศัพท์ร่วมกับภาษาไทยอีสานมากกว่าไทยเหนือ (โปรดดูบทที่ 3 ข้อ 3.4) ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์เฉพาะกลุ่มของภาษาที่มีถิ่นที่อยู่ใน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่าภาษาดากไบจะมีการใช้ศัพท์เหมือนกับภาษาไทยอื่นหรือไม่อย่างไร จึงกำหนดภาษาที่จะเปรียบเทียบคือ ภาษาไทพวน ไทดำ และผู้ไท โดยอาศัยความเห็นเกี่ยวกับการจัดกลุ่มภาษาดากไบของนักภาษาศาสตร์ประกอบการเลือกภาษา (โปรดดูบทที่ 1 ข้อ 1.7)

เพื่อให้เห็นการใช้คำศัพท์และความหมายของศัพท์อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจะจำแนกคำศัพท์ที่นำมาเปรียบเทียบเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. คำศัพท์ที่ใช้ในความหมายเดียวกัน

	ดากไบ	ไทพวน	ไทดำ	ผู้ไท
“หนวกหู”	lak2 la:ɟ4	-	lak4 laɟ4	lak2 la:ɟ4
“ร่วน”	phruɟ2	pho:3	phuj2	phuj2
“ริงแกกัน กวน”	khriaw2	-	xew2	khew2
“โค่น(ต้นไม้)”	plam5	pam6	pam5	pam5
“หัวเหิน่า”	ka'mo:m2	-	mom2	kha'mo:m2
“ดาย(หญ้า)”	sia1	sia1	sia1	se:1
“ขอด(เกี๋ยง)”	sia1	soʔ2	sia1	se:1
“เปล้า”	ra'do:k3	paw3	paw3	daj1 doʔ1
“ก่อไฟ”	dan1	dan1	dan1	dan1
“ฟอง”	ka'phoʔ 3/ ka'phuwak3	fo:ŋ2	fot4 farw4	poʔ2
“ดาวลูกไก่”	darw1 wi:2	-	-	darw1 wi:2
“รอยบวมจากแมลงต่อย”	luun2	mu:n3	mu:n2	xa:4
“ประคอง”	sa:m2	so:m2	fua2	so:m2
“หนุ่ม(ไก่/วัว)”	sa:3	ʔo:n3	barw 3	su:3

2. คำศัพท์ที่ใช้ในความหมายต่างกันแต่มีเค้าความหมายเดียวกัน

do:j/doj

ภาษา	ศัพท์	ความหมาย
ตากใบ	do:j1	ตาย
ไทพวน	-	-
ไทดำ	do:j1	เอาคนที่ตายแล้วไปนอนไว้โดยไม่สวมเสื้อผ้า
ผู้ไท	do:j1	นอนรอความตาย เช่นคนป่วยหนัก

ka'warw/waw

ภาษา	ศัพท์	ความหมาย
ตากใบ	ka'warw3	“พูดคุย สนทนา”
ผู้ไท	waw6	“พูด”
ไทดำ	waw6	“พูด”
ผู้ไท	waw6	“พูด”

jia/het

ภาษา	ศัพท์	ความหมาย
ตากใบ	jia2	“ทำ,แก่งทำ”
ไทพวน	het2	“ทำ”
ไทดำ	het4	“ทำ”
ผู้ไท	het2	“ทำ”

เมื่อพิจารณาการใช้คำศัพท์ในภาษตากใบ ไทพวน ไทดำ ผู้ไท แล้ว ผู้วิจัยใคร่จะสรุปดังนี้

1. ปริมาณการใช้คำศัพท์

ภาษตากใบมีการใช้คำศัพท์ร่วมกับภาษาผู้ไทมากกว่าภาษาไทดำและมากกว่าภาษาไทพวนตามลำดับ แม้ว่าคำศัพท์ที่ใช้บางคำจะมีรูปแปรกันก็ตาม

2. ลักษณะของคำศัพท์

เมื่อพิจารณาลักษณะของคำศัพท์ที่ผู้วิจัยนำมาใช้เปรียบเทียบจะเห็นว่า คำส่วนใหญ่เป็นคำกริยาซึ่งมีจำนวน 11 คำ ที่เหลือเป็นคำนาม 4 คำ และคำคุณศัพท์ 2 คำ คำเหล่านี้เป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และไม่น่าจะเป็นคำที่เพิ่งเข้ามาใหม่

การคัดเลือกคำศัพท์มาเปรียบเทียบนี้ดูราวกับว่าผู้วิจัยตั้งใจที่จะเลือกคำที่ปรากฏในภาษาไทยเหนือและไทยอีสานมาเปรียบเทียบ เพื่อที่จะนำไปสู่การสรุปว่าภาษาดากไบบีมีความสัมพันธ์กับภาษาไทยอื่นมากกว่าภาษาไทยใต้ แต่การที่ผู้วิจัยพบว่าคำเหล่านี้ปรากฏในภาษาไทยเหนือและไทยอีสาน โดยที่ไม่ปรากฏเลยในภาษาไทยกลางและไทยใต้ เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยไม่อาจหาเหตุผลมาอธิบายได้ว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น นอกจากนี้การที่ภาษาดากไบบีมีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากภาษาไทยเหนือและไทยอีสานมาก ทำให้ไม่อาจเชื่อว่าภาษาดากไบบีได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยเหนือและไทยอีสาน โดยการติดต่อสัมผัสภาษากัน นอกไปเสียจากว่าภาษาที่มีคำใช้เหมือนกันเหล่านี้เคยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันมาก่อนและเคยใช้คำเหล่านั้นมาร่วมกัน

5.5 สรุปความสัมพันธ์ของภาษาดากไบบีกับภาษาไทยวนไทดำ ผู้ไท

จากการเปรียบเทียบลักษณะของภาษาดากไบบีตามเกณฑ์ที่ได้กล่าวไว้โดยลำดับแล้วนั้น ผู้วิจัยใคร่จะกล่าวสรุปการเปรียบเทียบภาษาดากไบบีกับภาษาไทยวน ไทดำ และผู้ไท ดังนี้

1. ภาษาดากไบบี ไทพวน และผู้ไท มีการเปลี่ยนแปลงของเสียงพยัญชนะต้นดั้งเดิมกักก้องกลายเป็นเสียงพยัญชนะกักไม่ก้องมีกลุ่มลม (กลุ่ม PH) เหมือนกัน ซึ่งต่างจากภาษาไทดำที่มีการเปลี่ยนแปลงของเสียงพยัญชนะต้นดั้งเดิมกักก้องกลายเป็นเสียงพยัญชนะกักไม่ก้องไม่มีกลุ่มลม (กลุ่ม P)

2. ภาษาดากไบบี ไทดำ และผู้ไทมีการแยกตัวของเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมแบบสองทางเหมือนกัน ซึ่งต่างจากภาษาไทพวนที่มีการแยกตัวของเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมแบบสามทาง ส่วนการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ B กับ DL นั้น ภาษาดากไบบีมีลักษณะการ

รวมเสียงวรรณยุกต์เหมือนกับภาษาไทพวนและผู้ไท คือ B=DL สำหรับภาษาไทดำมีลักษณะการรวมเสียงวรรณยุกต์แบบ B=DL เฉพาะ B123=DL123 แต่ไม่มีการรวมเสียงวรรณยุกต์ B4#DL4

3. ภาษาตากใบและภาษาผู้ไทมีการยืดเสียงสระสูงดั้งเดิมในคำจำนวนหนึ่งเหมือนกัน แม้ว่าการยืดเสียงจะแตกต่างกันในคำบางคำก็ตาม ส่วนในภาษาไทพวนมีการยืดเสียงสระในคำเพียงคำเดียว และภาษาไทดำไม่ปรากฏว่ามีการยืดเสียงสระ

4. ภาษาตากใบและภาษาผู้ไทมีการใช้คำศัพท์เฉพาะกลุ่มร่วมกันมากกว่าภาษาไทพวนและไทดำอย่างเห็นได้ชัด

จากข้อสรุปข้างต้น ผู้วิจัยใคร่จะชี้ให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบภาษาตากใบกับภาษาไทพวนและไทดำ โดยพิจารณาทุกเกณฑ์ร่วมกัน ผู้วิจัยไม่สามารถจะจัดให้ภาษาตากใบเป็นภาษากลุ่มเดียวกับภาษาไทพวนหรือไทดำ เนื่องจากแต่ละเกณฑ์ให้ผลการจัดกลุ่มที่ขัดแย้งกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบภาษาตากใบกับภาษาผู้ไท โดยพิจารณาทุกเกณฑ์ร่วมกัน ผู้วิจัยก็พบว่าทุกเกณฑ์ให้ผลการจัดกลุ่มสอดคล้องกัน กล่าวคือ

1. ภาษาตากใบและภาษาผู้ไทมีการเปลี่ยนแปลงของเสียงพยัญชนะต้นดั้งเดิมก็ก้องกลายเป็นเสียงพยัญชนะกักไม่ก้องมีกลุ่มลม (กลุ่ม PH) เหมือนกัน
2. ภาษาตากใบและภาษาผู้ไทมีการแยกตัวของเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมแบบสองทางเหมือนกัน และมีการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ B = DL เหมือนกัน
3. ภาษาตากใบและภาษาผู้ไทมีการยืดเสียงสระดั้งเดิมที่เป็นเสียงสระสูงเหมือนกัน แม้ว่าการยืดเสียงในคำบางคำจะแตกต่างกัน
4. ภาษาตากใบและภาษาผู้ไทมีการใช้คำศัพท์เฉพาะกลุ่มเหมือนกันในปริมาณที่มากกว่าภาษาไทอื่นอย่างเห็นได้ชัด

ผลการศึกษาที่ชี้ให้เห็นว่าภาษาตากใบมีความคล้ายคลึงกับภาษาผู้ไทไม่ว่าจะพิจารณาโดยเกณฑ์ใด ประกอบกับความแตกต่างของภาษาตากใบกับภาษาไทยได้ในเรื่องของระบบเสียงวรรณยุกต์ซึ่งมีการแยกตัวและรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ดั้งเดิมแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง และความคล้ายคลึงระหว่างภาษาตากใบกับภาษาผู้ไทโดยไม่มีข้อขัดแย้งเมื่อใช้เกณฑ์การพิจารณาทุกเกณฑ์ร่วมกัน ทำให้สามารถสรุปได้ว่าภาษาตากใบไม่ควรจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกันกับภาษาไทยได้ แต่เป็นภาษาที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับภาษาผู้ไทมากกว่า ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสันนิษฐานว่า คนตากใบกับคนผู้ไทน่าจะเคยมีถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกันมาก่อน และแยกจากกันหลังคนไทยกลุ่มอื่น ๆ